

Simtgade un vēl

Filmu un sarunu cikls
Latvijas Nacionālās bibliotēkas
Ziedoņa zālē

2017 oktobris – 2018 marts
Ieeja bez maksas

Latvijas filmu nozare sagaida valsts simtgadi ar filmu programmu **LATVIJAS FILMAS LATVIJAS SIMTGADEI** – vairāku gadu garumā veidotām 16 pilnmetrāžas filmām, kuru dzīve, protams, nebeigsies līdz ar 2018. gada ugunošanas pēdējām dzirkstelēm, tāpat kā tā nav sākusies tikai līdz ar pirmā ideju konkursa izsludināšanu. Līdzīgi valsts simtgadei, kas ir viens skaists pieturas punkts loģiskas un mērķtiecīgas evolūcijas ķēdē, arī katra jauna filma ir viena pietura tās autoru radošajā dzīvē, un pirms tam vienmēr ir bijis kāds konkrēts ceļš, kura atspulgu var nojaust arī jaunajā filmā.

Tāpēc gluži dabiski radies Latvijas Nacionālās bibliotēkas, Nacionālā Kino centra un Latvijas Nacionālā arhīva sadarbības projekts **SIMTGADE UN VĒL** – iespēja kinoskatītājiem vienlaikus iepazīties gan ar katru topošo filmu no programmas *Latvijas filmas Latvijas simtgadei*, gan ar katras filmas autoru radošo biogrāfiju, LNB Ziedoņa zālē noskatoties vienu vai vairākus darbus no režisora vai studijas filmogrāfijas. Šajā ciklā katra vakara programmu ievadīs īss stāsts par vienu vēl topošu Simtgades filmu (plānoto pirmizrāžu secībā) un iepazīšanās ar filmas režisoru un radošo grupu, bet sarunas noslēgumā – šī paša režisora vai studijas filma, kas tapusi nesenā pagātnē un sniedz ieskatu autoru radošajā rokrakstā.

**TREŠDIEN, 4. oktobrī,
18:00**
Režisors VARIS BRASLA

Saruna par filmu **VECTĒVS, KAS BĪSTAMĀKS PAR DATORU** (pirmizrāde 2017. gada augustā, producē studija F.O.R.M.A.). Pirmā filma programmā *Latvijas filmas Latvijas simtgadei*, kas jau piedzīvojusi ugunsgrābi – kupli apmeklēta pirmizrāde, seansi visur Latvijā, viedokļu krustugunis un, pats galvenais, skatītāju interese.

Filmu seanss:
EZERA SONĀTE
(1976, Rīgas kinostudija)
Režisora Vara Braslas pirmais uzņāciens pilnmetrāžas spēlfilmas režisora statusā – nu jau Latvijas kinovēstures zelta fonda filma, spēcīga melodrama, kurā tomēr jaušama arī režisoram vēlāk tik raksturīgā prasme sastrādāties ar mazajiem aktieriem.

**TREŠDIEN, 11. oktobrī,
18:00**
Režisore un producete
ILONA BRŪVERE

Saruna par filmu **IEVAINOTAIS JĀTNIĒKS** (pirmizrāde 2017. gada oktobrī, producē studija Kinolats). Dokumentāla spēles filma par tēlnieku Kārli Zāli, kuram līdz ar Latvijas simtgadi svinēsīm 130. jubileju.

Filmu seanss:
VERSIJA VERA
(2010, Kinolats)
Režisorei Ilonai Brūverei raksturīgajā *creative documentary* stilā uzņemta filma par Rīgā dzimušo un starptautiski slavenu padomju tēlnieci Veru Muhinu, kura savulaik paglāba Kārļa Zāles veidoto Brīvības pieminekli no ideoloģiski motivētiem padomju varas uzbrukumiem.

**TREŠDIEN, 18. oktobrī,
18:00**
Režisors un producents
ASKOLDS SAULĪTIS

Saruna par filmu **ASTOŅAS ZVAIGZNES** (pirmizrāde 2017. gada novembrī, producē studija Centurms un Terra Europa). Dokumentālā filma par latviešu nācijas pašapzināšanās procesa spilgtāko un traģiskāko parādību – latviešu strēlniekiem.

Filmu seanss:
BERMONTIĀDA
(2009, Studija Centurms)
Režisora Askolda Saulīša un producenta Bruno Aščuka iepriekšējais kopīgais darbs par Pirmā pasaules kara vēstures epizodēm – dokumentālā filma ar inscenējumu elementiem, aktieru līdzdalību un Andri Keišu stāstnieka lomā.

**TREŠDIEN, 25. oktobrī,
18:00**
Režisors un operators
IVARS SELECKIS

Saruna par filmu **TURPINĀJUMS** (pirmizrāde 2018. gada janvārī, producē studija Mistrus Media). Dokumentālā filma par nākotni – seši bērni sāk skolas gaitas dažādās Latvijas vietās, un neviens nezina, kas tālāk būs, kā viņi dzīvos un ko piedzīvos līdz ar savu valsti Latviju.

Filmu seanss:
ZEM OZOLA KUPLAJIEM ZARIEM
(2007, Rīgas kinostudija)
Latvijas dokumentālā kino klasika Ivara Selecka iepriekšējā pilnmetrāžas dokumentālā filma, kura savukārt noslēdz jau 1970. gadā aizsāktu triloģiju, apliecinot Meistara nepārejošo interesi par Latvijas laukiem un cilvēkiem.

**TREŠDIEN, 1. novembrī,
18:00**
Režisore MADARA DIŠLERE

Saruna par filmu **PARADĪZE '89** (pirmizrāde 2018. gada februārī, producē studija Tasse Film). Režisores debija pilnmetrāžas spēlfilmas formātā – gandrīz autobiogrāfisks stāsts par deviņus gadus vecās Paulas ienākšanu pieaugušo pasaulē tik saspringtā laikā, kad Latvija ir ceļā uz neatkarības atgūšanu.

Filmu seanss:
VĒJŠ PELEKĀS PRIEDĒS NOLAUZA
(2013, 29 min, Tasse Film)
DĀRZNIĒKS
(2016, 21 min, Tasse Film)
Režisores Madaras Dišleres, Latvijas Kultūras akadēmijas absolventes ceļš uz "lielo kino" – spēles īsfilmas, kas jau piedalījušās starptautiskos festivālos, – *Vējš pelēkās priedes nolauza* (LKA bakalaura darbs) un *Dārznieks* (Nacionālā kino balva *Lielais Kristaps* kā labākajai spēles īsfilmai).

**TREŠDIEN, 8. novembrī,
18:00**

Režisori KRISTĪNE BRIEDE un AUDRIUS STONIS

Saruna par filmu **BALTIJAS JAUNĀIS VILNIS** (pirmizrāde 2018. gada aprīlī, producē studija VFS Films). Latvijas, Lietuvas un Igaunijas kopražojuma dokumentālā filma par 60. gadu kinodokumentālistu sāktu jauno laikmetu – unikālu parādību pasaules kino vēsturē, kas Baltijas dokumentālajā kino atbalsojas vēl šodien.

Filmu seanss:
SIEVIETE UN LEDĀJS
(2016, 56 min, UKU, Lietuva)
Pasaulē pieprasītais lietuviešu dokumentālists un sens Vides Filmu studijas draugs Audrius Stonis atzīst, ka savulaik ļoti iespaidojies no Herca Franka un citiem *Baltijas jaunā viļņa* varoņiem, un viņa jaunākā filma *Sieviete un ledājs* apliecina, ka poētiskā kino tradīcija ir dzīva.

**TREŠDIEN, 22. novembrī,
18:00**

Režisore **INĀRA KOLMANE**

Saruna par filmu **BILLE** (pirmizrāde 2018. gada martā, producē *Filmu studija Deviņi*). Vizmas Belševicas klasiskā darba ekranizācija – smeldzīgs, bet cerību pilns stāsts par kāda cilvēkbērna pieaugšanu un attiecībām ar pasauli Latvijā pagājušā gadsimta trīsdesmito gadu nogalē.

Filmu seanss:

SARMĪTES

(2001, 18 min,
Filmu studija Deviņi)

RUČS UN NORIE

(2015, 66 min,
Filmu studija Deviņi)

Filmas, kas apliecina režisores vēlmi iedziļināties bērna spējā ieraudzīt neparasto ikdienišķajā, – Ināras Kolmanes pirmā spēles īsfilma *Sarmītes* stāsta par mazas meitenes sapņiem 60.–70. gadu Latvijā, un arī japāņu studente no filmas *Ručs un Norie*, kas saņēmusi četras *Lielā Kristapa* balvas, ir tāds sirsnīgs bērns, kurš Latvijas suitu sievā atradis savu zudušo vecmāmiņu.

**OTRDIEN, 5. decembrī,
18:00**

Režisore **KRISTĪNE ŽELVE**

Saruna par filmu **MĒRIJAS CEĻOJUMS** (pirmizrāde 2018. gada maijā, producē studija *Vivat!*). Dokumentālā filma – izpētes ceļojums, mēģinot iepazīt Mēriju Grīnbergu (1909-1975), kura Otrā pasaules kara laikā izglābusi visu Latvijas muzeju krājumu bagātības.

Filmas seanss:

FEDJA

(2012, 52 min,
Anša Epnera studija *AVE*)
Režisores Kristīnes Želves iepriekšējais

ceļojums nezināmā, dokumentālā filma par citu noslēpumainu personību – Latgalē dzimušo zēnu Teodoru Tugaju, kurš pieaugot kļuva par Somijā leģendāru kinorežisoru Teuvo Tulio.

**TREŠDIEN, 13. decembrī,
18:00**

Režisori **RAITIS un LAURIS
ĀBELES**

Saruna par filmu **BALTU CILTIS** (pirmizrāde 2018. gada maijā, producē *Tritone Studio*). Populārzinātniski dokumentāla filma ar inscenējumiem un animētām epizodēm, stāsts par seniem gadsimtiem, kad no Eiropas pēdējo pagānu ciltīm sāka veidoties latviešu tauta.

Filmu seanss:
KURŠI

(2015, 26 min,
Tritone Studio)

KASTRĀTS KUILIS

(2014, 22 min,
*Tritone Studio,
Air Productions*)

Seanss kā liecība par plašo spektru, kurā strādā brāji Ābeles, – populārzinātniskā filma *Kurši*, no kuras izauga projekts *Baltu ciltis*, ir stāsts par vienu no nepakļāvīgākajām baltu ciltīm, savukārt spēles īsfilma *Kastrāts kuilis* ir abu brāļu starptautiski slavenākais darbs, kas pat kvalificējās ASV Kinoakadēmijas *Oskara* balvai labāko īsfilmu kategorijā.

**TREŠDIEN, 10. janvārī,
18:00**

Režisors un producents
GINTS GRŪBE

Saruna par filmu **LUSTRUM** (pirmizrāde 2018. gada augustā, producē studija *Mistrus Media*). Dokumentāls pētījums par to, vai 90. gados veikta lustrācija un līdz ar to pagātnes izvērtēšana būtu palīdzējusi vai traucējusi Latvijas valsts pieaugšanai un tālākpastāvēšanai.

Filmas seanss:
VAIRĀK NEKĀ DZĪVE

(2013, 52 min,
Mistrus Media)

Producents, scenārists un režisors Gints Grūbe ir studējis gan politikas zinātni un vēsturi, gan arī filozofiju, un varbūt tāpēc viņa radošā interese bieži fokusējas uz šķietami neatbildamiem jautājumiem – piemēram, „kā būtu, ja būtu” (projektā *Lustrum*) vai „kā rodas māksla” (filmā *Vairāk nekā dzīve*) – kā režisors Alvis Hermanis un aktieris Vilis Daudziņš veido savas izcilās izrādes.

**TREŠDIEN, 17. janvārī,
18:00**

Režisors **DĀVIS ŠĪMANIS**

Saruna par filmu **TĒVS NAKTS** (pirmizrāde 2018. gada septembrī, producē studija *Mistrus Media*). Vistumšākajā holokausta naktī viens parasts degvīna kontrabandists pēkšņi kļūst par eņģeli desmitiem nāvei nolemtu cilvēku – Žanis Lipke trulai varai liek pretī azartu, pārgalvību un spītu.

Filmas seanss:
**PĒDĒJĀ TEMPLA
HRONIKAS**

(2012, 58 min,
Ego Media)

Mitoloģiska pretstatu cīņa notiek arī režisora Dāvja Šīmaņa dokumentālajā filmā *Pēdējā tempļa hronikas* (2012) – simboliski piepildītā stāstā par to, kā pēc Gunāra Birkerta projekta tika celts mūsdienu templis – Latvijas Nacionālās bibliotēkas jaunā ēka, Gaismas pils.

**TREŠDIEN, 31. janvārī,
18:00**

Režisore un producente
DZINTRA GEKA

Saruna par filmu **KURTS FRIDRIHSONS** (pirmizrāde 2018. gada septembrī, producē studija *Sibīrijas Bērni*). Dokumentālā filma pēc rakstnieces Gundegas Repšes scenārija – par izcilu mākslinieku un personību, kura gara spēku nespēj salauzt pat izsūtījums.

Filmas seanss:

DIEVA PUTNIŅI

(2015, 85 min,
Sibīrijas Bērni)

Izsūtījums un plašākā nozīmē atšķirtība no dzimtenes ir režisores un producetes Dzintras Gekas mūža tēma, un par to arī *Dieva putniņi* – pilnmetrāžas dokumentālā filma par tiem, kas gribēja izbēgt no Fridrihsona un citu izsūtīto likteņa, devās trimdā uz rietumiem un satikās “dīpišu”/pārvietoto personu noietnēs.

**TREŠDIEN, 7. februārī,
18:00**

Režisors **EDMUNDS JANSONS**

Saruna par filmu **JĒKABS, MIMMI UN RUNĀJOŠIE SUŅI** (pirmizrāde 2018. gada oktobrī, producē studija *Atom Art*). Animācijā veidots stāsts par Rīgas priekšpilsētā Maskačkā pavadītām vasaras brīvdienām, kas izvērsas riskantā un aizraujošā piedzīvojumā – bērni un runājoši suņi cīnās pret alkatīgu kunga biznesa plāniem.

Filmu seanss:

ČIŽA ACIM

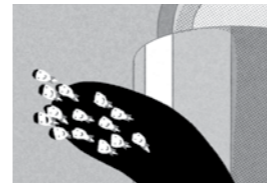
(2007, 26 min,
Studija Centrus)
un studijas *Atom Art* filmu kolekcija:

PAVASARIS

VĀRNU IELĀ

(2009, 24 min)
KORA TURNEJA

(2012, 5 min)

ROŅU SALA

(2014, 7 min)

STARPTAUTISKĀ TĒVA DIENA

(2012, 5 min)

Animācijas režijas maģistra Edmunda Jansona autorvakars, kas apliecina tehnikas, žanra un stilistikas plašās iespējas – gan animēta dokumentālā filma, gan literatūras klasikā balstīts mūzikls pusaudžiem, gan virtuozī animācijas neierobežoto iespēju demonstrējumi.

**TREŠDIEN, 14. februārī,
18:00**

Režisors **GATIS ŠMITS**

Saruna par filmu **1906** (pirmizrāde 2018. gada oktobrī, producē studija *Tanka*). Spēlfilma par romantisku un nāvīgu afēru dramatiskajā 1905. gada revolūcijas atplūdu laikā – kaujinieku Pēteri un dzejnieci Violetu saista ne tikai dzimstošās jūtas, bet arī riskanti notikumi.

Filmas seanss:

SERŽANTA LAPIŅA ATGRIEŠANĀS

(2010, 80 min,
Tanka)

Teātra un kino režisors Gatis Šmits ar pilnmetrāžas spēlfilmu debitēja 2010. gadā – *Seržanta Lapiņa atgriešanās* ir veikli savīta pārpratumu komēdija ar spilgtiem Jaunā Rīgas teātra aktieru radītiem tēliem.

**TREŠDIEN, 28. februārī,
18:00**

Režisore **ROZE STIEBRA**

Saruna par filmu **SAULE BRAUCA DEBEŠĪS** (pirmizrāde 2018. gada novembrī, producē *Studija Lokomotive*). Glezniecisks un simbolisks stāsts, risināts komponista Jura Kaukuļa mūzikas pavadījumā, – par Saules meitu (Latviju), kuru no šūpuļa nozog Tumsas valdniece, bet izglābj un atbrīvo ķekatknieki, liekot lietā drosmi un attapību.

Filmu seanss:

Rozes Stiebras filmu izlase:

ZELTA SIETIŅŠ

(1975, 10 min, *Telefilma-Rīga*)

ZAĶIŠU PIRTIŅA

(1979, 9 min, *Telefilma-Rīga*)

KABATA

(1983, 9 min,
Telefilma-Rīga)

MAN VIENAI

MĀSIŅAI

(1983, 9 min,
Telefilma-Rīga)

SPĒLĒJU,

DANCOJU

(2007, 33 min,
Dauka)

Latvijas zīmētās animācijas pamatlicēja Roze Stiebra ir arī izveidojusi un vairāk nekā 40 gadus kopusi īpašu žanru Latvijas animācijā – muzikālās filmas, kuru pamatā ir trīs vienlīdz vērtīgi elementi, žanra profesionāļu veidoti: dzeja, mūzika un attēls.

**TREŠDIEN, 7. martā,
18:00**

Režisore **ANNA VIDULEJA**

Saruna par filmu **HOMO NOVUS** (pirmizrāde 2018. gada novembrī, producē *Film Angels Productions*). Anšlava Eglīša populārā romāna ekranizācija ar noslieci uz komēdiju – 30. gadu Latvijas mākslas pasaule, bohēmas virpuļi, uzcītīgi diletanti un talantīgi slaiši, panākumu reiboņi un realitātes pagīras...

Filmas seanss:

MAESTRO

(1990, 56 min,
Rīgas kinostudija)

Anšlava Eglīša stāsta *Maestro* ekranizācija (režisors – Pēteris Krilovs, viens no pirmajiem Annas Vidulejas skolotājiem) – tā pati 30. gadu Latvijas mākslas pasaule, tikpat komiskā rakursā, galvenajā lomā spožs Eduards Pāvuls, viņa sievas lomā – tikpat spoža muzikoloģe Ligita Viduleja, režisores Annas Vidulejas mamma.

